

Dosarul nr. 2ra-414/23
2-22015050-01-2ra-20032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: L. Pruteanu, V. Cotorobai, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Valerii Duca,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Duca și Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea,

c o n s t a ț ă :

La 28 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca și Angela Melnic au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 2-5).

În motivarea cererii de chemare în judecată, au indicat că la 07 mai 2015, Angela Melnic și Valerii Duca, în calitate de director SRL „Moldagrocon”, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Arcadii Lidvinschi și Ana Lidvinscaia cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea din 12 mai 2015 a Judecătoriei Soroca, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, fiind acordat un termen reclamanților pentru înlăturarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 25 mai 2015 a Judecătoriei Soroca, în mod repetat, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată curs, fiind acordat un termen suplimentar reclamanților pentru înlăturarea neajunsurilor.

Prin decizia din 03 august 2015 a Curții de Apel Bălți, a fost admis recursul declarat de Melnic Angela și SRL „Moldagrocon” împotriva încheierii din 25 mai 2015, dosarul fiind trimis Judecătoriei Soroca pentru examinare.

La data de 12 octombrie 2015, prin încheierea Judecătoriei Soroca, au fost conexate într-un singur proces dosarul nr. 2-401/15 și dosarul nr. 2-505/21, fiind atribuit numărul unic 2-401/15.

Prin încheierea din 12 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți, s-a dispus strămutarea pricinii la Judecătoria Florești.

Prin încheierea din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă declarația de abținere a judecătorului Judecătoriei Soroca, sediul Florești, Ludmila Cocier, iar cauza civilă a fost strămutată pentru examinare la Judecătoria Drochia.

Prin hotărârea din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Drochia, cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Moldagrocon” și Melnic Angela împotriva Anei Lidvinscaia, Arcadii Lidvinschi, OCT Soroca, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la recunoașterea ilegalității acțiunilor unor instituții, radierea mențiunii din Registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Valerii Duca și Angela Melnic împotriva hotărârii din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

Au obiectat că examinarea cauzei a fost amânată în nenumărate rânduri, pe motivul asigurării drepturilor părților, însă amânările respective au fost excesive.

În circumstanțele expuse, au menționat că, la Judecătoria Soroca, procesul a fost tergiversat pe perioada anilor 2015-2017, iar la Judecătoria Drochia – în perioada 2017-2021, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

În drept, reclamanții Valerii Duca și Angela Melnic și-au întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, art. 2, 3, 4 alin. (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 28, 38 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Reclamanții Valerii Duca și Angela Melnic au solicitat recunoașterea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, în sumă de 60 000 de lei, în beneficiul fiecărui reclamant.

Prin încheierea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării

dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 55-56).

Prin hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valerii Duca, prejudiciul moral în sumă de 20 000 de lei.

În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 57, 63-68 verso).

Întru argumentarea soluției emise, prima instanță a constatat că, luând în considerare perioada aflării cauzei civile pe rolul instanței de judecată, complexitatea cauzei, precum și acțiunile participanților la proces, inclusiv a instanțelor de judecată, a avut loc o încălcare a termenului legal de judecare a cauzei.

Totodată, prima instanță a stabilit că însuși reclamantul a dat dovadă de un comportament abuziv la examinarea acțiunii intentate, neprezentându-se de mai multe ori la proces, fiind citat în mod legal, fapt ce a generat amânarea examinării cauzei.

Cu referire la cerința de reparare a prejudiciului moral, instanța de fond a conchis că suma de 60 000 de lei, solicitată de reclamant, cu titlu de prejudiciu moral, este una excesivă și disproporționată principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, iar suma de 20 000 de lei este un quantum care ar duce la o satisfacție echitabilă pentru reclamant.

La 30 mai 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 07 iulie 2022, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f. d. 61, 81-86).

La 27 iunie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca și Angela Melnic au declarat apel împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 25 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal și, respectiv, la 03 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, au depus apel suplimentar, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de mărimea prejudiciului moral și modificarea acestuia, prin încasarea sumei de 60 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și casarea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova (f. d. 70-72, 89, 91-93).

Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 102, 103-115).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că examinarea efectivă a cauzei civile, intentate la acțiunea SRL „Moldagrocon” și Angelei Melnic împotriva Anei Lidvinscaia, lui Arcadii Lidvinschii, Organul Cadastral teritorial Soroca, Judecătoria Soroca și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la recunoașterea ilegalității acțiunilor unor instituții, radierea mențiunii din Registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului material, a durat 3 ani, 8 luni și 8 zile.

Instanța de apel a notat că termenul de examinare a cauzei a fost condiționat inclusiv de comportamentul participanților la proces, de circumstanțe ce nu depind de voința și discreția instanței de judecată, fiind dictat de necesitatea asigurării dreptului părților la un proces echitabil, dreptului la apărare, respectării principiului contradictorialității, egalității și disponibilității în drepturi a participanților la proces, precum și exigenței respectării procedurii de citare a părților, or, participanții la proces și-au valorificat drepturile procedurale prevăzute de legislația în vigoare, prin înaintarea diferitor cereri, prin neprezentarea la ședințele de judecată, inclusiv a reclamantului, exercitarea căilor de atac și, prin urmare, o încălcare a dreptului la examinare în termen rezonabil nu poate fi constatată.

Cu referire la dezacordul apelantei Angela Melnic în privința încheierii din 30 mai 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care, în temeiul art. 267 lit. g) CPC, a fost dispusă scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depuse de Angela Melnic, instanța de apel a notat că, potrivit procesului-verbal al ședințelor de judecată, reclamanta Angela Melnic, înștiințată legal, nu s-a prezentat nici la ședința de judecată stabilită pentru data de 03 mai 2022 și nici la ședința de judecată fixată pentru data de 30 mai 2022, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sale și nici nu a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că sancțiunea procedurală privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată este una corectă, în condițiile în care reclamanta Angela Melnic nu a dat dovadă de diligență și interes față de propria cauză, și, din propria culpă, a omis să-și apere drepturile procedurale prin neprezentarea nejustificată la ședințele de judecată

La 21 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca a declarat recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 119-121).

În motivarea recursului, în partea pretențiilor înaintate de Valerii Duca, a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat incorect normele de drept incidente prezentului raport material litigios.

Totodată, a constatat temeinicia parțială a concluziei instanței de fond cu privire la constatarea încălcării dreptului lui Valerii Duca la judecarea în termen legal și rezonabil a cauzei civile intentate.

La 21 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova pentru notificare copia recursului

declarat de către Valerii Duca, explicându-i dreptul de a depune referință (f. d. 105).

Până la examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 15 noiembrie 2022 (f. d. 102).

Potrivit scrisorii de însoțire anexate la materialele cauzei, rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Valerii Duca la 13 ianuarie 2023 (f. d. 116), însă lipsesc probe care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 21 februarie 2023 (f. d. 122).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Valerii Duca împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Valerii Duca este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Valerii Duca, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Valerii Duca conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența

unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Valerii Duca, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valerii Duca împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

Dosarul nr. 2ra-414/23
2-22015050-01-2ra-20032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: L. Pruteanu, V. Cotorobai, Iu. Cotruță)

DECIZIE

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Angela Melnic,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Duca și Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea,

c o n s t a t ă :

La 28 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca și Angela Melnic au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 2-5).

În motivarea cererii de chemare în judecată, au indicat că la 07 mai 2015, Angela Melnic și Valerii Duca, în calitate de director SRL „Moldagrocon”, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Arcadii Lidvinschi și Ana Lidvinscaia cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea din 12 mai 2015 a Judecătoriei Soroca, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, fiind acordat un termen reclamanților pentru înlăturarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 25 mai 2015 a Judecătoriei Soroca, în mod repetat, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată curs, fiind acordat un termen suplimentar reclamanților pentru înlăturarea neajunsurilor.

Prin decizia din 03 august 2015 a Curții de Apel Bălți, a fost admis recursul declarat de Melnic Angela și SRL „Moldagrocon” împotriva încheierii din 25 mai 2015, dosarul fiind trimis Judecătoriei Soroca pentru examinare.

La data de 12 octombrie 2015, prin încheierea Judecătoriei Soroca, au fost conexate într-un singur proces dosarul nr. 2-401/15 și dosarul nr. 2-505/21, fiind atribuit numărul unic 2-401/15.

Prin încheierea din 12 aprilie 2016 a Curții de Apel Bălți, s-a dispus strămutarea pricinii la Judecătoria Florești.

Prin încheierea din 08 februarie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă declarația de abținere a judecătorului Judecătoriei Soroca, sediul Florești, Ludmila Cocier, iar cauza civilă a fost strămutată pentru examinare la Judecătoria Drochia.

Prin hotărârea din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Drochia, cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Moldagrocon” și Melnic Angela împotriva Anei Lidvinscaia, Arcadii Lidvinschi, OCT Soroca, Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la recunoașterea ilegalității acțiunilor unor instituții, radierea mențiunii din Registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Valerii Duca și Angela Melnic împotriva hotărârii din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

Au obiectat că examinarea cauzei a fost amânată în nenumărate rânduri, pe motivul asigurării drepturilor părților, însă amânările respective au fost excesive.

În circumstanțele expuse, au menționat că, la Judecătoria Soroca, procesul a fost tergiversat pe perioada anilor 2015-2017, iar la Judecătoria Drochia – în perioada 2017-2021, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

În drept, reclamanții Valerii Duca și Angela Melnic și-au întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, art. 2, 3, 4 alin. (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 28, 38 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Reclamanții Valerii Duca și Angela Melnic au solicitat recunoașterea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, în sumă de 60 000 de lei, în beneficiul fiecărui reclamant.

Prin încheierea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării

dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 55-56).

Prin hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valerii Duca, prejudiciul moral în sumă de 20 000 de lei.

În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 57, 63-68 verso).

La 30 mai 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 07 iulie 2022, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f. d. 61, 81-86).

La 27 iunie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca și Angela Melnic au declarat apel împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 25 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal și, respectiv, la 03 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, au depus apel suplimentar, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de mărimea prejudiciului moral și modificarea acestuia, prin încasarea sumei de 60 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și casarea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova (f. d. 70-72, 89, 91-93).

Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 102, 103-115).

La 21 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Angela Melnic a declarat recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, casarea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu emiterea unei încheieri de admitere integrală a cerințelor (f. d. 119-121).

În motivarea recursului, în partea pretențiilor înaintate de Angela Melnic, a indicat că obligațiile pozitive asumate de Republica Moldova, în conformitate cu hotărârea-pilot a CtEDO, nu permit aplicarea în acest caz a normelor privind retragerea cererilor din examinare.

A obiectat că instanța de apel nu a ținut cont de argumentele prezentate, fapt ce a dus la încălcarea drepturilor sale.

La 21 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova pentru notificare copia recursului declarat de către Angela Melnic, explicându-i dreptul de a depune referință (f. d. 105).

Până la examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 15 noiembrie 2022 (f. d. 102).

Potrivit scrisorii de însoțire anexate la materialele cauzei, rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată în adresa Angelei Melnic la 13 ianuarie 2023 (f. d. 116), însă lipsesc probe care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 21 februarie 2023 (f. d. 122).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Angela Melnic împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Angela Melnic este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei, în partea casată, spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Valerii Duca și Angela Melnic, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, au solicitat recunoașterea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, în sumă de 60 000 de lei, în beneficiul fiecărui reclamant (f. d. 2-5).

Prin încheierea din 30 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 55-56).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea, a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valerii Duca, prejudiciul moral în sumă de 20 000 de lei, iar în rest, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 57, 63-68 verso).

Judecând apelul declarat de către Valerii Duca și Angela Melnic și de către Ministerul Justiție, instanța de apel a respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a casat integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a emis o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 102, 103-115).

Cu referire la dezacordul apelantei Angela Melnic în privința încheierii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care, în temeiul art. 267 lit. g) CPC, a fost dispusă scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depuse de Angela Melnic, instanța de apel a notat că, potrivit procesului-verbal al ședințelor de judecată, reclamanta Angela Melnic, înștiințată legal, nu s-a prezentat nici la ședința de judecată stabilită pentru data de 03 mai 2022 și nici la ședința de judecată fixată pentru data de 30 mai 2022, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sale și nici nu a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile cadrului normativ incident și criticile aduse în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția emisă de către instanța de apel, în partea ce ține apelul declarat de Angela Melnic, a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

În susținerea acestei concluzii, se va reține că prin încheierea din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 55-56).

După emiterea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prezenta cauză civilă a rămas a fi judecată în fond doar în privința capătului de solicitări invocate de către reclamantul Valerii Duca.

Astfel, prin hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea, s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Valerii Duca, prejudiciul moral în sumă de 20 000 de lei, iar în rest, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea (f. d. 57, 63-68 verso).

Din materialele cauzei rezultă că la 27 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Valerii Duca și Angela Melnic au declarat apel împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 25 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal și, respectiv, la 03 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, au depus apel suplimentar, solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de mărimea prejudiciului moral și modificarea acestuia, prin încasarea sumei de 60 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și casarea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată

depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova (f. d. 70-72, 89, 91-93).

Din dispozitivul deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Valerii Duca și Angela Melnic, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea, rezultă că prezenta cauză civilă a fost judecată în ședință publică, în ordine de apel (f. d. 102).

Completul de judecată al Curții Supremă de Justiție relevă că, deși ambii participanți la proces, atât Valerii Duca, cât și Angela Melnic au semnat cererea de apel din 27 iunie 2022, instanța de apel investită cu judecarea cauzei urma să clarifice *ex officio* chestiunea cu privire la calitatea procesuală a părților și să delimiteze procedura de examinare a apelului de cea de examinare a recursului.

Or, având în vedere faptul că prin încheierea din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, a fost scoasă de pe rol cererea de pe chemare în judecată depusă de Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, după finalizarea examinării cauzei în prima instanță, cererea de contestare depusă de Angela Melnic împotriva încheierii nominalizate urma a fi judecată în ordine de recurs, chiar și în condițiile în care aceasta era intitulată ca fiind „cerere de apel”.

În context, relevanță speței prezintă prevederile art. 359 alin. (1) din Codul de procedură civilă, încheierile emise în primă instanță nu pot fi atacate cu apel decât o dată cu hotărârea, cu excepția încheierilor care pot fi atacate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile specificate la art. 423.

Potrivit art. 423 alin. (1) din Codul de procedură civilă, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol.

În conformitate cu art. 268 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit căreia încheierea judecătorească privind scoaterea cererii de pe rol se supune recursului.

Mai mult, în conformitate cu art. 166 alin. (6) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată sau cererea de exercitare a unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire incorectă.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău a purces la examinarea cauzei în ordine de apel, fără a diferenția, din punct de vedere procesual, procedura de judecare a apelului declarat de către Valerii Duca împotriva hotărârii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și procedura de judecare a recursului declarat de Angela Melnic împotriva încheierii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Într-o altă ordine de idei, Completul de judecată constată că, deși în partea motivată a deciziei recurate, instanța de apel a supus aprecierii legalitatea încheierii din 30 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a stabilit temeinicia acesteia, în dispozitivul deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău lipsesc mențiuni privind menținerea încheierii nominalizate, fapt inacceptabil potrivit prevederilor legale.

Față de cele de precedent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia instanței de apel, în partea ce ține de apelul declarat de Angela Melnic și de a remite, în partea casată, cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, întrucât eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Angela Melnic.

Se casează parțial decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în partea ce ține de apelul declarat de Angela Melnic, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Duca și Angela Melnic împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, cu remiterea cauzei, în partea casată, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest, decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău se menține.

Decizia, în partea remiterii cauzei spre rejudecare, nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc